

Ústavní právo a státověda I

Sylabus seminářů

Pozn.: Na každý seminář je potřeba mít aktuální znění Ústavy ČR a Listiny základních práv a svobod. **Na jednotlivých seminářích bude věnována pozornost zejména těm dokumentům, které jsou níže zvýrazněny, a proto je nutné se na ně při přípravě na seminář soustředit. Současně je potřeba orientovat se před příslušným seminářem v otázkách, které jsou pod ním uvedeny.**

26.2. INFORMACE K SEMINÁŘI A ZÁPOČTOVÉMU TESTU

(zadání písemného úkolu na seminář 5.3.: prosím donést vytištěné zpracování odpovědí **bud'** na 1) první dvě otázky uvedené pod příslušným seminářem, **nebo** 2) třetí otázku uvedenou tamtéž☺)

5.3. ÚSTAVNÍ POŘÁDEK

Učebnice¹:

· kapitola X., § 2 – 3 a XI., § 1, 3 nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 36/01 (č. 403/2002 Sb.), část VII (postavení mez. smluv o lidských právech)**
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 27/09 (č. 318/2009 Sb.) (kauza Melčák)**

- Jaké jsou podle Ústavy a Ústavního soudu podmínky platné (ústavně-konformní) ústavní změny? Souhlasíte s nimi obecně a s tím, jak Ústavní soud posoudil jejich konkrétní naplnění v kauze *Melčák*? Může se ústava měnit i jinak než ústavním zákonem?

12.3. HLAVA PRVNÍ ÚSTAVY – ZÁKLADNÍ PRINCIPY ÚSTAVNÍHO A POLITICKÉHO SYSTÉMU

Učebnice:

· kapitola XII. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 24/04 (č. 327/2005 Sb.) (Jezy na Labi)**
- **nález ÚS ČSFR sp. zn. Pl. ÚS 1/92 (Lustrace I)**
- **zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, v pl. znění**
- **rozsudek NSS č.j. Pst. 1/2008 – 66 (Dělnická strana I) nebo č.j. Pst 1/2009 – 348 (Dělnická strana II)**
- **nález ÚS sp. zn. II. ÚS 1969/10 (vnitrostranická demokracie politických stran)**
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 33/97 (počítání lhůt, právní principy)**

- V čem došlo k porušení principu dělby moci v situaci řešené v nálezu Jezy na Labi? Jak byste charakterizovali koncept tzv. obranyschopné (defenzivní, militantní) demokracie a v jakých souvislostech se s ním můžeme setkat v legislativě, resp. v judikatuře našich vrcholných soudů? Jakou metodu přezkumu uplatňuje Nejvyšší správní soud při rozhodování o rozpuštění politické strany?

19.3. VZTAH ÚSTAVNÍHO, EVROPSKÉHO A MEZINÁRODNÍHO PRÁVA

Učebnice:

· kapitoly XI., § 2 a XXVI. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- **rozhodnutí prezidenta republiky publikované pod č. 144/1993 Sb., o sjednávání mezinárodních smluv**
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 36/01 (č. 403/2002 Sb.)**
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 50/04 (č. 154/2006 Sb.) (Cukerné kvóty III)**
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 66/04 (č. 434/2006 Sb.) (Eurozatykač)**
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 19/08 (č. 446/2008 Sb.) (Lisabon I)**
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 29/09 (č. 387/2009 Sb.) (Lisabon II)**

¹ V. Pavlíček a kolektiv, Ústavní právo a státověda, II. díl, Ústavní právo České republiky, 2. vydání, Leges 2015. Je samozřejmě možné připravit se kvalitně i z jiných učebnic či komentářů.

· nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 5/12 (Slovenské důchody XVII)

(přehledně shrnuto a doplněno komentářem v Kosař, D., Antoš, M., Kühn, Z., Vyhnánek, L., Ústavní právo. Casebook, Wolters Kluwer 2014, str.78-82, 120-161)

- Jak byste charakterizovali koncepce právního monismu a dualismu z hlediska vztahu vnitrostátního a mezinárodního práva? Má v tomto směru ústavní právo nějakou speciální úlohu? Jaké mezinárodní smlouvy z hlediska našeho ústavního práva rozlišujeme? Kde shledává Ústavní soud limity přenosu pravomocí na EU?

26.3. REZERVA, STÁTNÍ OBČANSTVÍ

Učebnice:

· kapitola XII., § 3 nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

· **zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství, v pl. znění**

· **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 5/16 (č. 393/2016 Sb.) (k odůvodnění rozhodnutí o neudělení státního občanství z důvodu ohrožení bezpečnosti státu)**

- Jak se nabývá státní občanství ČR? Jaké jsou podmínky pro udělení státního občanství a kdo o něm rozhoduje?

Jak se státní občanství pozbývá?

2.4. VOLBY DO KOMOR PARLAMENTU ČR

Učebnice:

· kapitola XIII. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

· **zákon č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu České republiky, v pl. znění**

· zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v pl. znění (§ 88-93)

· **zákon č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích, v pl. znění (§ 20)**

· **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 42/2000 (č. 64/2001 Sb.) (tzv. velký volební nález)**

· **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 73/04 (č. 140/2005 Sb.) (kauza Nádvorník)**

(tyto a další nálezy přehledně rozebrány v Kosař, D., Antoš, M., Kühn, Z., Vyhnánek, L., Ústavní právo. Casebook, Wolters Kluwer 2014, str. 300-325)

- Popište základní prvky volebního systému do obou komor Parlamentu (zejm. aktivní a pasivní volební právo, volební systém v užším smyslu). Jaké byly nosné důvody rozhodnutí Ústavního soudu v tzv. velkém volebním nálezu a v kauze Nádvorník? Jaké formy státního financování politických stran se uplatňují v ČR?

9.4. PARLAMENT I – POSTAVENÍ KOMOR V ÚSTAVNÍM SYSTÉMU, VZTAH K VLÁDĚ

Učebnice:

· kapitoly XV., XVIII., § 6 nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

· **zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, v pl. znění**

· **zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, v pl. znění**

· **zákon č. 300/2017 Sb., o zásadách jednání a styku Poslanecké sněmovny a Senátu mezi sebou a navenek (stykový zákon), v pl. znění**

- Jaké jsou pravomoci Parlamentu ČR? Uveďte příklady asymetrického a symetrického postavení komor Parlamentu ČR. Jak se projevuje politická odpovědnost vlády vůči Poslanecké sněmovně?

16.4. PARLAMENT II – STATUS POSLANCE A SENÁTORA, VNITŘNÍ ORGANIZACE KOMOR

Učebnice:

· kapitola XV. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

· zákon č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, v pl. znění

· zákon č. 107/1999 Sb., o jednacím řádu Senátu, v pl. znění

· usnesení ÚS sp. zn. I. ÚS 2632/12 (kauza Rath I)

· **nález ÚS sp. zn. I. ÚS 3018/14 (k pojetí poslanecké imunity ve vztahu k projevům v komoře)**

· **usnesení ÚS sp. zn. Pl. ÚS 17/14 (k soudnímu přezkumu disciplinárních rozhodnutí komory)**

- Jaký je rozsah poslanecké imunity v ČR? Jak vykládá Ústavní soud poslaneckou imunitu za projevy učiněné v komorách Parlamentu ČR? Uveďte základní principy vnitřní organizace komor Parlamentu ČR.

23.4. PREZIDENT REPUBLIKY

Učebnice:

- kapitola XVII. nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 14/01 (č. 285/2001 Sb.) (spor o kontrasignaci rozhodnutí o jmenování guvernéra a viceguvernéra ČNB)**
- **usnesení ÚS sp. zn. Pl. ÚS 4/13 (k rozhodnutí o amnestii)**
- usnesení ÚS Pl. ÚS 17/13 (velezrada prezidenta republiky)
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 12/17 (k nejmenování profesorem)**

- Jaké jsou hlavní vztahy mezi prezidentem republiky na straně jedné a Parlamentu ČR, vládou a soudnictvím na straně druhé? Jak je koncipována (ne)odpovědnost prezidenta republiky?

30. 4. REZERVA, MEZNÍKY V ÚSTAVNÍ HISTORII ČESKOSLOVENSKA A ČESKÉ REPUBLIKY, POJEM KONTINUITY A DISKONTINUITY I.

7.5. MEZNÍKY V ÚSTAVNÍ HISTORII ČESKOSLOVENSKA A ČESKÉ REPUBLIKY, POJEM KONTINUITY A DISKONTINUITY II.

K oběma seminářům:

Učebnice:

- kapitoly I. – IX a X., § 1 nebo odpovídající kapitoly v jiné učebnici

Dokumenty:

- **zákon č. 11/1918 Sb. z. a n. (zákon ze dne 28. října 1918 o zřízení samostatného státu československého)**
- **nález ÚS sp. zn. Pl. ÚS 14/94 (č. 55/1995 Sb.) (kauza *Dreithaler*)**

- Jaké hlavní ústavní dokumenty v dějinách Československa znáte? Dokážete je stručně charakterizovat a uvést jejich roli v příslušném období? Proč o zákonu č. 11/1918 Sb. z. a n. hovoříme jako o recepční normě a také jako o příkladu uplatnění koncepce jednoty moci? Najdeme v čsl. dějinách jiné uplatnění této koncepce? Jaké byly hlavní argumenty, které Ústavní soud použil pro své rozhodnutí v nálezu v kauze *Dreithaler*?